

KOPALIŠČE NI SMETIŠČE

Letošnja kopalna sezona se je zaradi izredno deževnega in nestalnega vremena začela nekoliko pozneje. Ljubljanska kopaljšča so polno zaživela šele v zadnjih – nekoliko bolj sončnih – dneh. Poglejmo, kako so se pripravili na letošnjo sezono na kopaljšču Kodeljevo. Skrbno so uredili zelenice, popravili tlakovane steze in obhode ter prepleskali bazene. Poleg tega so nabavili nove ležalne deske, senčnike in druge rekvizite, ki sodijo h kopaljšču.

Glede higiene na ljubljanskih kopaljščih je bilo lanske leto s strani sanitarne inspekcije in drugih dejavnikov nekaj upravičenih graj in pripomb. Krivdo za to b morali naprtiti upravam kopaljšč, še več pa kopalcem, ki mečejo odpadke povsod naokoli, medtem ko so koški za smeti največkrat prazni. Nekatera ljubljanska kopaljšča so postala pravcata

smetišča. Še huje pa je, če kopalci opravljajo malo potrebo kar v bazenu, čeprav so stranišča v neposredni bližini kopaljšča.

Zazeleno bi bilo tudi, da bi se kopalci, preden se zapodijo v bazen, vsakokrat predvsem pa, ko gredo prvič v vodo – stuširali, kajti filtriranje oziroma kroženje vode je le prepočasno, da bi lahko sproti spralo vso umazanijo, ki se nabere v bazenu.

Poglejmo še, kakšne bodo cene v letošnji sezoni na kopaljšču Kodeljevo. Za odrasle bo veljala vstopnica 4 dinarje, za otroke do 10 let starosti 2 dinarja, medtem ko bo treba za omarico odšteti dinar. Sezonska cena vstopnic za odrasle (20 kopalnih dni) velja 50 dinarjev in za otroke do 10 let starosti 30 dinarjev.

Letos 5. julija se bodo na kopaljšču Kodeljevo pomerili najboljši skakalci v vodo iz petih evropskih držav. Po-

leg dveh plavalnih tečajev za šolarje iz moščanskih osnovnih šol (tečaja od 10. do 25. julija in od 2. do 16. avgusta) bodo letos uvedli tudi dva petnajstdnevna tečaja za delavce iz moščanskih delovnih organizacij. Tečaji bodo v večernih urah od 18. do 21. ure. Denar za tečaje bodo prispevali sklad za družbeni standard občine Moste-Polje, občinska zveza za telesno kulturo in uprava gostinskega podjetja Figovec. Tečajniki – šolarji in odrasli – bodo plačali samo minimalni prijavnino 10 oziroma 20 dinarjev, kar je za 15-dnevni tečaj res malo, če upoštevamo, da znašajo dejanski stroški za enega tečajnika 96 oziroma 12 dinarjev.

Za konec naj še omenimo, da je kopaljšče Kodeljevo sedaj registrirano za republiška, državna in meddržavna plavalna srečanja in so tako odpravljene vse govorice in natočevanja o neustreznosti bazena za tekmovanja. ff

PABERKI S PROSLAVE NA JANČAH

EDEN OD NAČINOV OHRANJANJA TRADICIJ NOB

Največji boj v letu 1942 med partizani in okupatorji – razen dražgoške bitke je bil 21. in 22. maja na Jančah. Takrat se je II. grupa odredov, ki so jo sestavljali štirje bataljoni s 513 borci, spopadla s premočnim sovražnikom. Po hudih bojih, v katerih je padlo ogromno Nemcev, se je grupa z majhnimi izgubami (le 7 mrtvih) umaknila na Kucelj.

V spomin na to veliko zmago partizanske vojske je bila v nedeljo, 28. maja ob desetih pred planinskim domom II. grupe odredov na Jančah velika slovesnost. Udeležili so se je preživeli borci II. grupe odredov, oddelek vojakov JLA, okoli 3000

enota v Sloveniji. V njej je bilo mnogo komunistov in skojevcev, moralno-politična zavest vseh borcev je bila izredno velika, imeli so sposobni vodilni kader in močno vojaško organiziranost. Zato tudi uspehi niso izostali, kar priča tudi boj na

vrlo je ob pokanju salve in igranju orkestra položil k spomeniku venec. Potem so se udeleženci vrnili na Janče k domu II. grupe odredov, kjer so se okrepili z jedačo in pijačo. Lepo nedeljsko popoldne so preživeli v prijetnem razpoloženju, za katerega je skrbel ansambel Complex iz Zadorva.

Pomešal sem se med udeležence proslave in želel zvedeti kaj več o njihovih vtisih s proslave tridesetletnice boja II. grupe odredov. Ker je bilo na slovesnosti precej mladine, sem najprej povprašal dva mlada udeležence.

ALENKA PERPAR, DIJAKINJA GIMNAZIJE MOSTE: „Tukaj mi je zelo všeč. Prej sem si vse to predstavljala čisto drugače, danes pa sem šele lahko malo bolj spoznala strahote vojne in žrtve naših borcev. Mislim, da mladina vse to jemlje premalo resno. Toda tudi to proslavo bi morali bolj prilagoditi mladim in nastopati bi morali tudi mladi.“

VINKO ŽIDAN IZ LJUBLJANE: „Prišel sem skupaj s skupino petdesetih tabornikov iz občin Vič-Rudnik in Moste-Polje. Na Jančah sem prvič in lahko rečem, da bom od tu odnesel lepe spomine. Mislim, da je ta proslava dobra oblika ohranjanja tradicij NOB. Tako se bo tudi mladina seznanila z našim osvobodilnim bojem in bo ohranila njegove tradicije.“

Veska pihalna godba je vseskozi navduševala udeležence proslave. Pa naj nam spregovori njen DIRIGENT FRANC GREBENSEK:

„Tukaj sodeluje godba vsako leto in počutimo se prav prijetno. Veseli me, da je na proslavi na Jančah vedno veliko mladine. To nam priča, da bodo mladi ohranili tradicije NOB. Ne zdi pa se mi prav, da v programu mladina skoraj ni sodelovala. Ne more vse večno ležati na samih starih borcih!“

Miličniki so svojo težko nalogo dobro opravili. To nam potrjuje tudi izjava ILIJE SAVICA, POMOCNIKA KOMANDIRJA iz oddelka milice Ljubljana-Polje: „Ljudje so zelo disciplinirani. Javni red in mir nista bila motena, tudi promet je kljub veliki gneči potekal brez večjih zastojev. Težave pa so s parkirnimi prostori, ki so premajhni in premalo urejeni. KS Besnica bi priporočal, da to uredi, saj bodo boljši parkirni prostori dobrodošli tudi obiskovalcem doma II. grupe odredov in teh ni malo.“

Nekaj več o organizaciji in programu proslave nam bo povedal prizadejeni SEKRETAR SZDL NAŠE OBČINE MARIJAN MOŠKRIČ:

„Organizacija celotne prireditve nam je kar lepo uspela, vsaj prevelikih spodrsiljav ni bilo. Mislim, da je prirejanje proslave v spomin bitke na Jančah pomembno, pa čeprav je od takrat že preteklo trideset let. Ta bitka je namreč zelo pomembna, ker je bila do takrat ena največjih in je imela tudi velik odmev. Zato zasluži vse naše spoštovanje in nujno je, da te tradicije ohranimo tudi v prihodnje. Res pa je, da znamo nekatere dogodke prav ceniti šele takrat, ko se le-ti že odmaknejo. Tako tudi boj na Jančah in samo II. grupo odredov – ednotimo šele danes. O njeni vrednosti nam priča tudi to, da je veliko komandnega kadra za ostale slovenske partizanske enote izšlo prav iz II. grupe odredov.“

Na koncu pa prisluhnimo še spominom na težka partizanska leta. Govori FRANC MAZOVEC-RISTO, major v pokoju.

„V boju na Jančah sem bil komandant drugega bataljona. Drugi dan boja je naš bataljon vodil večino spopadov. Položaje smo držali devet ur, odbili smo osem jurišev, razbili smo nemško blindo. Lahko rečem, da je težišče boja ležalo na nas. Pri umiku smo pregnali nemško zasedo na Vnajnarih. V Besnici smo v boju uničili 16 sovražnih vojakov in zapolnili precej orožja. Potem smo se prek Zagarskega vrha in Traščin umaknili na Polico.“

Pomen boja na Jančah je velik. Takrat so Nemci rekli: Petsto barab, banditov imamo obkoljenih in le vprašanje časa je še, kdaj jih bomo uničili. Pozabili pa so nekaj: da je bila II. grupa odredov kot prva slovenska brigada močno organizirana, enotna, v njej je bilo petsto zavednih Slovencev in komunistov, ne pa petsto barab. Politično in moralno so bili vsi borci na izredni višini. To nam priča tudi to, da je iz II. grupe odredov izšlo 22 narodnih herojev. Končno pa: v vsej II. grupi skoraj ni bilo navadnega vojaka, vsi so napredovali in tvorili kvaliteten vodilni kader slovenske narodnoosvobodilne vojske.

Takrat smo se borili z velikim idealizmom in vero v zmago. Prenasili smo hude napore in žrtve. Povem naj samo to, da 26 mesecev nisem spal pod streho!

Pa še nekaj, kot zanimivost: prvi Nemec, ki je padel v Sloveniji, je bil moja žrtev. To je bilo 16. julija 1941 ob pol sedmih zvečer v Besnici.

RUDI JELNIKAR

Se ena razglednica z letošnje jubilejne proslave na Jančah: „Kar pogledite me, mar nisem že pravi vojak? Tudi jaz bom branil domovino če bo potrebno!“

občanov in precej vidnih družbeno-političnih delavcev, med njimi Sergej Kraigher, predsednik skupščine SRS Mitja Ribičič, član predsedstva SFRJ, dr. Anton Vratuša, podpredsednik ZIS, Franc Leskošek-Luka, prvi komandant slovenske partizanske vojske, generalpolkovnik Janko Sekimik in Franc Poglajen, predsednik občinskih skupščin Grosuplje, Litija in Moste-Polje in drugi. Pihalni pihalni orkester z Vevč je najprej zaigral državno himno. Potem je predsednik občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje Polde Maček pozdravil vse navzoče. Sledil je slavnostni govor generalpolkovnika Franca Poglajna-Kranjca. Poudaril je, da je bila II. grupa odredov leta 1942 najštevilnejša partizanska

Janča. Kot prva slovenska brigada je II. grupa odredov opravila pomembno vojno in idejno vlogo. Mnogo je prispevala k formiranju osvobodilnega boja in s svojim taktičnim uspešnim bojevanjem je bila svetel zgled drugim partizanskim enotam.

Sledil je kulturni program, v katerem so sodelovali moški pevski zbor Zvon iz Smartnega pri Litiji pod vodstvom Janka Slemška, Odr mladit iz Litije in pihalni orkester Vevške papirnice pod vodstvom Franca Grebenseka.

Ob enajstih so se udeleženci proslave napotili k spomeniku na Tujem grmu. Tam je bila komemorativna svečanost. Borec II. grupe odredov kapetan Jože Novak-Ga-

Pretrajljivi podatki, objavljeni moščanskim odborikom, beležijo hude socialne probleme družin, ki jim vlada alkohol. Slabi učni uspehi, podhranjenost, v nekaterih primerih celo debilnost otrok int. zahtevajo nujne ukrepe. Čimprej je treba pomagati tem družinam, predvsem otrokom, ki niso nič krivi za pijančevanje staršev.

Kaj lahko sploh naredimo? To vprašanje je obviselo med moščanskimi odborniki. Res da lahko skupščina sprejme vrsto ukrepov – od prepovedi točenja alkoholnih pijač v internih bifejih delovnih organizacij, prek skrbi za družine alkoholikov oziroma njihovih otrok do ustanovitve občinskega koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu. Vse to je pa še zmeraj premalo!

V Ljubljani oziroma njeni okolici imamo samo nekaj zavodov za zdravljenje alkoholikov, zanesljivo premalo, da bi bili kos potrebam, saj je alkoholikov vsak dan več. Tudi klubi zdravljenih alkoholikov (enega je s pomočjo zavoda na Skofljici ustanovila tudi moščanska občina in zanj zagotovila tudi sredstva) ne bodo rešili grozečega položaja. Treba bo čimprej za vso Ljubljano zagotoviti sredstva za gradnjo novega zavoda za zdravljenje alkoholikov. Pri financiranju tega zavoda naj sodelujejo poleg ljubljanskih občin tudi vse delovne organizacije, ki so prav tako dolžne poskrbeti za svoje člane.

Odborniki so sklenili, da bodo analizo poslali vsem delovnim organizacijam in krajevnim skupnostim. Na jesenski seji bodo znova obravnavali to zahtevno problematiko in upoštevali vse pripombe in predloge. Tedaj bodo sprejeli tudi dokončne ukrepe za boj proti alkoholnemu zlu.

M. D.

ALKOHOL - ZLO ČASA

PROBLEMATIKA ALKOHOLIKOV IN NJIHOVH DRUŽIN NA REŠETU OBČINSKE SKUPŠČINE

Zavod za socialno delo je s svojimi strokovnjaki pripravil za sejo moščanske skupščine analizo o problematiki alkoholizma v občini. Kar 532 evidentiranih alkoholikov je zabeleženih v strokovnih ugotovitvah, zanesljivo jih je pa še enkrat toliko, vendar zanje – žal – ni podatkov.

Alkoholizem je kompleksen pojav. Mnogi pravijo, da je to bolezen. Alkoholik je bolnik, ki ga je treba obravnavati kot druge bolnike.

»VEČKRAT NA LETO PRIDEM NA JANČE«

(Nadaljevanje s 1. strani)

npr. samo splošni ljudski odpor: ta je sinteza razpoloženja, ki izvira iz življenja, v katerem danes ljudje žive in v katerem živi tudi mladina. In glavni nosilec tega vseljudskega odpora je vendar mladina!

Tudi danes je bilo na tej proslavi prisotne veliko mladine. To nam priča, da so v naši mladini vse tradicije boja žive, kot je v nas živel boj iz prve svetovne vojne (kolikor je bil takrat odpor proti reakcionarnim tradicijam), revolucionarni boj med dvema vojnima in kakor je v nas živel kmečki punt in reformacija, boj proti takratnim fevdalnim cerkvenim krogom. Iz istih tradicij, tudi danes naša mladina črpa svojo moč in vero v svoje lastne sile, da bo sposobna, če pride v tako ali podobno situacijo, v kakršni smo bili mi, tudi ona opraviti isto, kot smo naredili mi.

Na vasi mladina pogreša zabave. Za to in za idejno vzgojo ljudi naj bi poskrbeli tudi mladinski aktivni, ki naj bi jih ustanovili tudi po vaseh.

Da, dobro bi bilo, če bi se tudi na vasi osnovali mladinski aktivni. Ponemod sicer so, ne vem, zakaj jih tu ni. Sicer se pa tudi mladina na vasi znajde. Za nekatere stvari gre v mesto, za nekatere pa ostane kar na vasi (ko gre pod okna).

Na vasi pa ima cerkev res precejšen vpliv in v zadnjem času vidimo, da ga hoče izkoristiti v starem klenikalnem duhu. Če svoj vpliv izkorišča le v religiozne namene, potem je to njena stvar, to je poklic njenih ljudi. Če pa svoj vpliv izkorišča v starem pomenu političnega aktiviranja, je to seveda negativno.

Kolikor jaz vidim napore ZMS, se ta zelo trudi in si prizadeva, da bi tudi na vasi ustanovila mladinske aktivne. Je pa seveda v bližini velikih mest položaj drugačen. Razumljivo je, da se tisti del mladine, ki ne vidi svoje perspektive v kmetijstvu, usmerja v industrijsko oziroma ne-kmetijsko proizvodnjo. Tisti del pa, ki vidi svojo perspektivo v kmetijstvu, se pač orientira na vas. Ena naših skupnih nalog je, da se del mladine usmeri na vas in izkoristi možnosti, ki jih ima kmetijstvo v okolici velikih industrijskih centrov.

Je to, da mladi beže iz vasi v

mesta, kaka nevarnost oziroma napaka?

Če je v osnovi tega „bega“ tendenca, da se „pogospodijo“, je to seveda nevarnost. Če pa vidimo v tem tendenco, da se vključijo v drug delovni proces, kjer bi družbi dali to, za kar so najbolj sposobni, potem v tem ne vidim nevarnosti. Nevarnost pa je v tem, kot sem že rekel, če nekdo misli, da če je na vasi, ni gospod, če je v mestu, pa je gospod in dobi neke privilegije. Tu pa je nevarnost in proti temu se moramo bojevati.

Naša družba se zelo hitro razvija, toda, se vam ne zdi, da materialni razvoj prehitava kulturnega?

Da, gremo precej hitreje naprej v celotnem družbenem razvoju kakor se razvija naša zavest. Tako profesorji v šolah kot odgovorni ljudje v podjetjih in ustanovah ter razni politični odgovorni ljudje so še preveč obremenjeni s starim pojmovanjem. Ne vidimo in ne cenimo dovolj vsega novega, ki raste v zvezi s samoupravljanjem in je rezultat naše zavestne akcije. Zaostramo v spoznavanju in ocenah tega, kar nastaja kot rezultat našega dela. Toda to je usoda vsake revolucije. Vloga mlade generacije pa je, da uresniči čimveč tega, kar raste iz teh novih razmer in da to tudi vnese v družbeno zavest, v družbeno prakso, v znanost, v življenje sploh.

Bi na samem koncu še kaj povedali našim občanom?

Občina Moste-Polje je bila v Ljubljani vedno najbolj delavski predel, eden od nosilcev revolucionarnega razvoja in vloge, ki jo je imela Ljubljana v pripravi naše revolucije in med NOB. Želel bi, da bi to vlogo obdržala tudi naprej. Ljubljana kot glavno mesto Slovenije mora še marsikaj storiti, da se bo uveljavila, v razvoju celotne Slovenije in v nadaljevanju naše revolucije. Občanom pa želim, da v tem doživijo najboljše uspehe, pa tudi čimveč osebnega zadovoljstva in sreče v življenju. Predvsem pa naj nikdar ne pozabijo na tisto osnovno smer in osnovne pogoje, ki to osebno srečo tudi zagotavljajo.

Tovariš predsednik, lepa hvala za vaše izčrpne odgovore. Razgovor vodil

RUDI JELNIKAR

4. JULIJA

ob 10. uri v Zadobrovi pri Ljubljani

Proslava slovenske partizanske vojske

LETOŠNJA SPOMINSKA SLOVESNOST NA TUJEM GRMU

